

BALANCE
DANMARK**Notat**

Januar 2020

Ældrebyrden på tværs af kommunetyper

I dette notat undersøges udviklingen i andelen af ældre (64+-årige) i landets fire kommunetyper fra 2008 til 2019 samt til befolkningsfremskrivningstal for 2040.

Resultaterne viser, at andelen af ældre stiger, jo højere landdistriktsgrad kommunerne har, samt at denne forskel mellem andelen af ældre i kommunetyperne øges over tid. Derudover har indbyggerne i bykommunerne markant større pensionsopsparinger, hvorfor både mængden og typen af ældre i bykommunerne betyder, at disse kommuner bærer en mindre del af ældrebyrden end landdistriktskommunerne.

Kontakt:

Martin Ø. Carstensen

Chef for Politik og Kommunikation

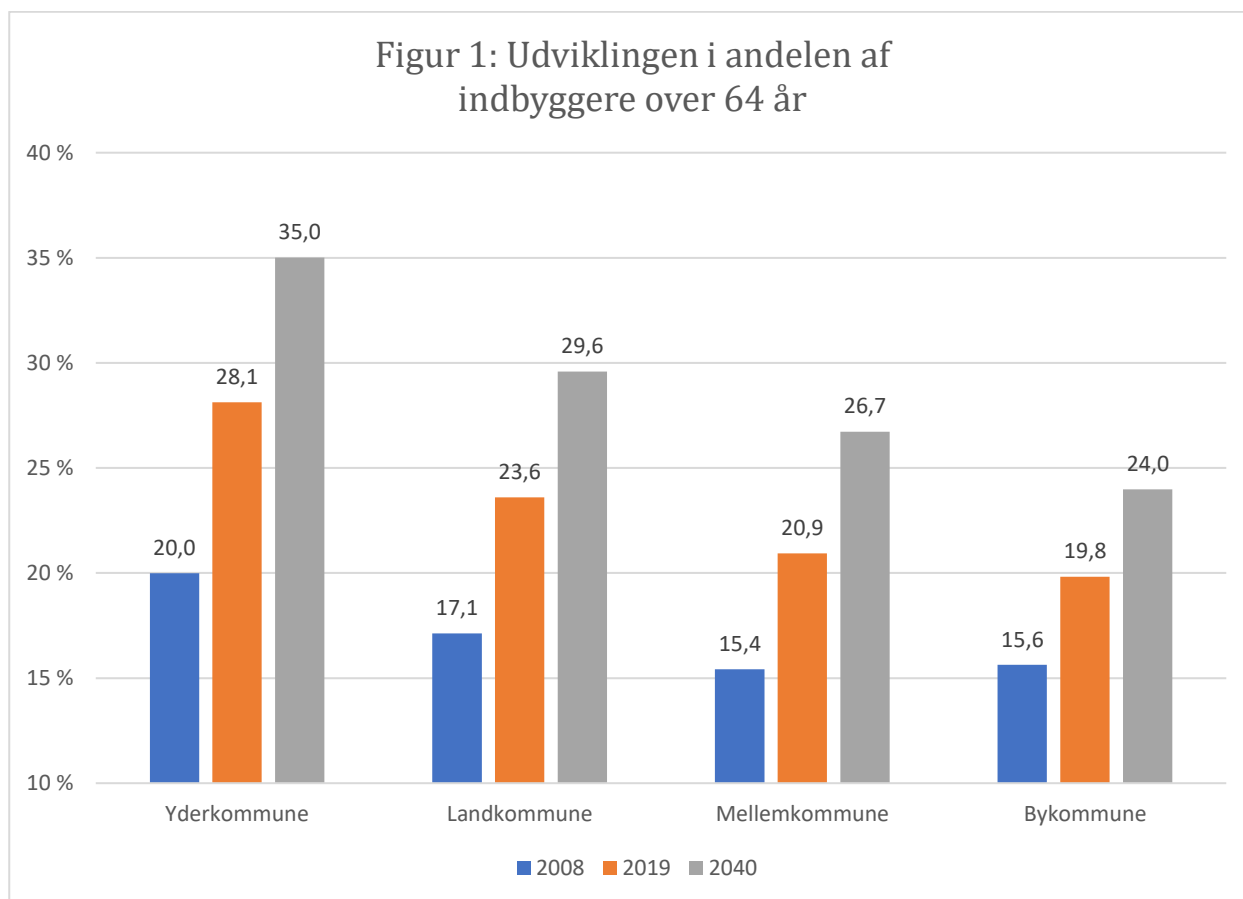
23 71 00 43

mac@balance-danmark.dk

1. Andelen af ældre i kommunerne

Ældre udgør en økonomisk udgift for kommunerne. Det skyldes, at kommuners udgifter til overførselsindkomster og velfærdsydelse stiger i takt med borgerens alder. Samtidig har pensionister en lavere indkomst end erhvervsaktive indbyggere, og de forbruger derfor mindre samt betaler mindre i kommuneskat. Derfor er det klart, at når de ældre i fremtiden kommer til at udgøre en større og større andel af befolkningen, står samfundet og kommunerne over for en stor økonomisk udfordring. Det er det, man kalder ældrebyrden. I dette notat undersøges det, hvorvidt denne ældrebyrde rammer landets kommuner ligeligt eller ej.

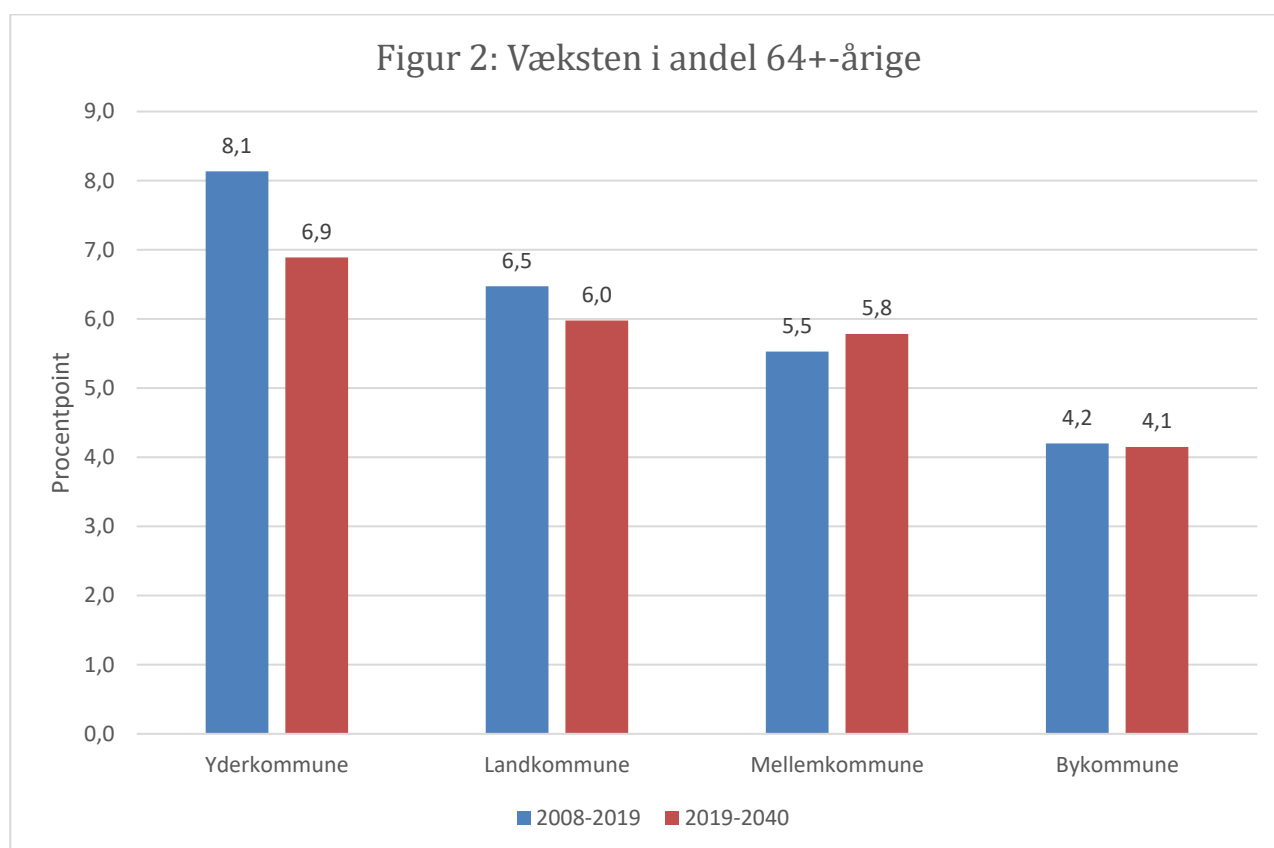
Figur 1 nedenfor viser udviklingen i den gennemsnitlige andel af ældre over 64 år i landets fire kommunetyper fra 2008 til 2019 samt til befolkningsfremskrivningstallet for 2040. Figur 1 viser, at andelen af ældre over 64 år er størst i yderkommunerne og falder støt fra landkommuner, over mellemkommuner og til bykommuner (se bilag 1 for tal på kommuneniveau).

Note: Egne beregninger baseret på tal fra Danmarks Statistik (FOLK1B og FRKM119).

2. Væksten i andelen af ældre i kommunerne

Mens andelen af ældre stiger over tid i hele landet, er det forskelligt, hvor stor denne stigning er imellem kommunetyperne. Figur 2 viser, hvor mange procentpoint andelen af ældre er steget med fra 2008 til 2019 samt den forventede vækst fra 2019 til 2040 i kommunetyperne. Det ses, at væksten i begge perioder i andelen af ældre er størst i yderkommunerne og falder herefter støt fra landkommuner, over mellemkommuner og til bykommuner.

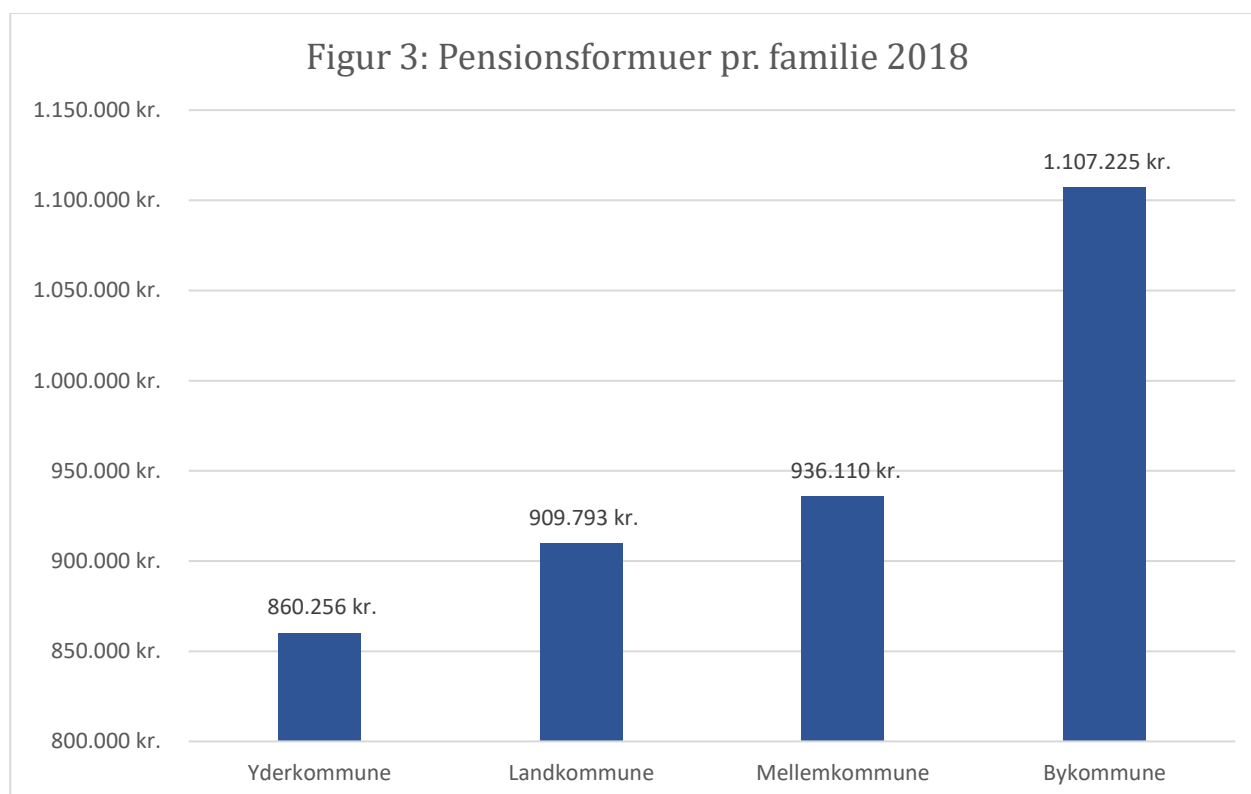

Note: Egne beregninger baseret på tal fra Danmarks Statistik (FOLK1B og FRKM119).

Det vil sige, at den geografisk skæve fordeling af ældrebyrden, som vi har i dag, kun forventes at blive skævere i fremtiden. Jo længere væk fra byerne man kommer, jo større en del af hele landets ældrebyrde skal kommunerne og deres indbyggere bære.

3. Fordelingen af ressourcestærke ældre

Ikke nok med at andelen af ældre både er størst og mest stigende i landdistrikterne, så har disse kommuner også en mere ressourcekrævende ældrebefolkning end bykommunerne. En af de primære årsager til, at ældre er dyrere for kommunerne i landdistrikterne, er, at de typisk har en markant mindre pensionsformue. Figur 3 viser den gennemsnitlige pensionsformue for familier i 2018 efter kommunetype (se bilag 2 for tal på kommuneniveau).

Note: Egne beregninger baseret på tal fra Danmarks Statistik (FORMUE2).

Figuren viser den tydelige tendens, at jo tættere på de større byområder, de ældre bor, jo større pensionsformue har de. Det betyder, at bykommunerne har færre udgifter til de ældre, ligesom de har større indtægter fra de ældre i form af en højere skatteinddrivelse fra de større pensionsformuer.

Samlet set viser notatet, at ældrebyrden både rammer kvantitativt og kvalitativt skævt i Danmark. Kvantitativt set har kommunerne udenfor byområderne en langt større andel af ældre end bykommunerne, og at denne forskel forventes kun at stige i fremtiden. Kvalitativt set er denne større andel af ældre i landdistriktskommunerne også mere ressourcekrævende, end de ældre i bykommunerne er.

Bilag

Bilag 1: Andel af indbyggere over 64 år

	2008	2019	2040 (fremskrivning)
Bykommuner	15,6	19,8	24,0
Albertslund	12,2	18,2	20,3
Allerød	14,5	20,7	23,5
Ballerup	17,6	20,7	23,9
Brøndby	17,1	19,4	22,2
Dragør	19,0	24,1	26,2
Egedal	12,1	18,8	23,3
Fredensborg	14,6	23,2	28,7
Frederiksberg	16,1	17,1	20,8
Frederikssund	16,2	23,7	31,9
Furesø	16,7	21,6	24,4
Gentofte	17,4	20,4	25,8
Gladsaxe	16,1	16,8	20,6
Glostrup	17,7	18,7	22,3
Greve	13,8	21,4	24,5
Gribskov	17,0	26,9	35,6
Helsingør	17,4	24,0	32,5
Herlev	17,7	19,1	23,3
Hillerød	14,7	18,9	25,2
Hvidovre	16,2	17,1	19,4
Høje-Taastrup	13,0	17,6	20,5
Hørsholm	21,2	27,7	32,3
Kolding	14,9	19,0	24,7
København	10,7	10,3	14,3
Køge	14,2	20,1	26,4
Lejre	14,3	22,1	27,2
Lyngby-Taarbæk	19,5	19,6	23,7
Odense	14,7	17,2	20,3
Roskilde	15,1	19,7	25,5
Rudersdal	19,4	23,0	27,3
Rødovre	18,5	18,0	21,4
Skanderborg	12,3	18,2	20,8
Solrød	13,0	19,8	21,3
Vallensbæk	14,6	18,7	19,7
Aalborg	15,3	17,9	21,3
Aarhus	12,3	14,6	17,7
Mellekommuner	15,4	20,9	26,7
Favrskov	13,2	18,9	23,2

Faxe	15,7	22,3	28,8
Fredericia	16,2	20,9	26,9
Halsnæs	17,4	26,1	35,5
Holbæk	14,7	21,1	27,7
Horsens	14,5	18,4	22,7
Ishøj	10,6	16,3	20,3
Middelfart	16,9	23,1	29,8
Næstved	15,9	21,6	27,7
Odder	16,3	23,3	28,5
Ringsted	14,0	18,3	24,2
Silkeborg	14,4	19,8	25,5
Slagelse	16,5	21,8	26,8
Sorø	15,9	21,3	28,4
Stevns	17,5	24,9	32,1
Tårnby	17,1	18,8	21,9
Vejle	15,2	19,2	24,3
Landkommuner	17,1	23,6	29,6
Assens	16,8	23,2	28,5
Billund	16,1	21,0	25,9
Brønderslev	17,6	22,1	26,2
Esbjerg	15,2	20,8	26,7
Fanø	20,1	34,5	42,9
Frederikshavn	18,7	26,6	33,0
Faaborg-Midtfyn	18,5	24,4	29,2
Guldborgsund	20,1	26,9	31,9
Haderslev	17,1	23,0	29,5
Hedensted	15,2	20,4	26,7
Herning	14,5	19,6	25,0
Hjørring	17,3	23,5	30,6
Holstebro	15,3	20,8	26,0
Ikast-Brande	15,1	20,3	26,2
Jammerbugt	16,8	24,2	29,1
Kalundborg	16,9	24,2	31,2
Kerteminde	18,2	25,4	31,4
Mariagerfjord	16,6	23,1	30,9
Nordfyns	16,8	23,0	30,4
Nyborg	18,2	24,4	31,2
Odsherred	20,7	31,0	38,6
Randers	16,2	20,6	25,5
Rebild	14,9	19,5	22,9
Svendborg	17,1	23,8	29,2
Syddjurs	17,3	25,3	30,9
Sønderborg	18,4	24,3	30,7

Vejen	16,5	21,1	26,1
Viborg	15,2	20,3	26,5
Vordingborg	19,5	27,3	35,1
Aabenraa	16,8	23,5	29,6
Yderkommuner	20,0	28,1	35,0
Bornholm	20,4	29,3	35,4
Langeland	24,8	34,4	40,5
Lemvig	18,2	26,3	34,6
Lolland	21,5	29,6	36,4
Læsø	26,0	40,0	45,7
Morsø	19,5	26,2	33,1
Norddjurs	18,2	24,9	31,7
Ringkøbing-Skjern	16,4	22,6	28,8
Samsø	24,2	35,3	44,3
Skive	17,2	23,8	31,4
Struer	16,6	25,9	33,1
Thisted	17,4	24,0	29,5
Tønder	18,0	24,6	31,8
Varde	16,8	22,6	29,1
Vesthimmerlands	17,6	23,7	30,7
Ærø	27,0	36,7	44,2
Lands gennemsnit	16,8	22,5	28,0

Note: Tal fra Danmarks Statistik (FOLK1B og FRKM119).

Bilag 2: Gennemsnitlige pensionsformuer pr. familie i 2018

Kommuner og -typer	Pensionsformuer	Kommuner og -typer	Pensionsformuer
Bykommune	1.107.225 kr.	Esbjerg	882.002 kr.
Albertslund	803.246 kr.	Fanø	1.241.556 kr.
Allerød	1.614.268 kr.	Frederikshavn	900.273 kr.
Ballerup	977.257 kr.	Faaborg-Midtfyn	887.487 kr.
Brøndby	770.312 kr.	Guldborgsund	828.059 kr.
Dragør	1.512.331 kr.	Haderslev	895.289 kr.
Egedal	1.318.975 kr.	Hedensted	945.555 kr.
Fredensborg	1.302.738 kr.	Herning	892.356 kr.
Frederiksberg	882.016 kr.	Hjørring	907.521 kr.
Frederikssund	1.081.328 kr.	Holstebro	925.941 kr.
Furesø	1.518.223 kr.	Ikast-Brande	867.269 kr.
Gentofte	1.693.407 kr.	Jammerbugt	905.743 kr.
Gladsaxe	920.345 kr.	Kalundborg	910.053 kr.
Glostrup	851.930 kr.	Kerteminde	935.922 kr.
Greve	1.199.706 kr.	Mariagerfjord	874.085 kr.
Gribskov	1.096.250 kr.	Nordfyns	873.156 kr.
Helsingør	1.071.390 kr.	Nyborg	921.459 kr.
Herlev	923.175 kr.	Odsherred	890.767 kr.
Hillerød	1.173.940 kr.	Randers	776.596 kr.
Hvidovre	854.676 kr.	Rebild	1.020.266 kr.
Høje-Taastrup	876.867 kr.	Svendborg	895.212 kr.
Hørsholm	1.782.595 kr.	Syddjurs	974.087 kr.
Kolding	868.706 kr.	Sønderborg	885.864 kr.
København	550.085 kr.	Vejen	870.775 kr.
Køge	970.837 kr.	Viborg	941.949 kr.
Lejre	1.273.167 kr.	Vordingborg	869.024 kr.
Lyngby-Taarbæk	1.327.750 kr.	Aabenraa	891.241 kr.
Odense	698.159 kr.	Mellemkommune	936.110 kr.
Roskilde	1.155.871 kr.	Favrskov	1.044.875 kr.
Rudersdal	1.802.494 kr.	Faxe	931.343 kr.
Rødovre	844.969 kr.	Fredericia	899.281 kr.
Skanderborg	1.127.785 kr.	Halsnæs	943.943 kr.
Solrød	1.287.014 kr.	Holbæk	970.564 kr.
Vallensbæk	1.133.003 kr.	Horsens	829.421 kr.
Aalborg	761.429 kr.	Ishøj	724.100 kr.
Aarhus	726.625 kr.	Middelfart	1.026.096 kr.
Landkommune	909.793 kr.	Næstved	884.039 kr.
Assens	882.454 kr.	Odder	1.034.434 kr.
Billund	926.207 kr.	Ringsted	896.670 kr.
Brønderslev	875.612 kr.	Silkeborg	987.505 kr.

Kommuner og -typer	Pensionsformuer	Kommuner og -typer	Pensionsformuer
Slagelse	823.195 kr.	Norrdjurs	795.028 kr.
Sorø	969.311 kr.	Ringkøbing-Skjern	979.036 kr.
Stevns	987.533 kr.	Samsø	876.493 kr.
Tårnby	1.030.835 kr.	Skive	897.564 kr.
Vejle	930.722 kr.	Struer	922.696 kr.
Yderkommune	860.256 kr.	Thisted	863.670 kr.
Bornholm	871.580 kr.	Tønder	836.154 kr.
Langeland	762.721 kr.	Varde	947.487 kr.
Lemvig	997.871 kr.	Vesthimmerlands	849.779 kr.
Lolland	748.172 kr.	Ærø	812.317 kr.
Læsø	770.002 kr.	Hovedtotal	976.782 kr.
Morsø	833.534 kr.		

Note: Tal fra Danmarks Statistik (FORMUE2).